

ANNE GOLDMAN SERAMİKLERİNDE DOKU

TEXTURE IN ANNE GOLDMAN CERAMICS

Merve Demirdöven*, Ayşe Gül Çetin**

Öz

Doku birçok sanat dalında kullanılan tasarım unsurlardan biri olmakla beraber seramik sanatında da kullanılan sanat öğelerinden biridir. Seramik sanatında başlangıçta rastlantısallıkla, sadece şekillendirilmede kullanılan bir malzeme etkisi olan doku, bugün sanatçıların ellerinde bilinçli bir şekilde uygulanmaktadır. Seramik yüzeyde kullanılan doku, yardımcı tasarı öğesi olmasının yanı sıra sanatçının ifade dili, anlatımın ana öğesi olarak da kullanılmaktadır. Literatür taraması yöntemi ile doku ve doku çeşitleri incelenmiş, dokuyu anlatım dili olarak kullanan, çalışmalarını doku merkezinde tasarlayan Amerikalı sanatçı Anne Goldman'ın seramik eserleri ve kullandığı dokular analiz edilmiştir. Anne Goldman'ın seramik eserleri araştırmanın konusu olmuş ve eserlerde dokusal çözümlenmeler yapılmıştır. Anne Goldman'ın doğadan esinlenerek oluşturduğu ve yine doğada bulunan sınırsız dokulardan faydalanarak üç boyutlu seramik eser ortaya çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Doku, Doğa, Anne Goldman.

Abstract

While texture is one of the design elements used in many art branches, it is also one of the art elements used in ceramic art. The texture, which was a material effect that was used randomly in ceramic art at the beginning and used only in shaping, is consciously applied in the hands of artists today. The texture used on the ceramic surface is used as an auxiliary design element, as well as the artist's language of expression, the main element of expression. Using the literature review method, texture and texture types were examined, and the ceramic works and textures used by the American artist Anne Goldman, who used the texture as a language of expression and designed her works in the texture center, were analyzed. Anne Goldman's ceramic works have been the subject of research and textural analyzes have been made on the works. It was concluded that Anne Goldman created a three-dimensional ceramic work inspired by nature and again by making use of the unlimited textures found in nature.

Keywords: Ceramics, Texture, Nature, Anne Goldman.

Geliş Tarihi / Received
15.06.2023

Kabul Tarihi / Accepted
13.07.2023

Yayın Tarihi / Publication Date
15.09.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding author
E-mail: tuanamerveozturk@gmail.com

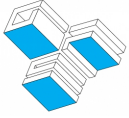
Cite this article: Demirdöven, M., Çetin, A.G., (2023) Anne Goldman Seramiklerinde Doku, D-Sanat, Cilt:1, Sayı:6

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Seramik ve Cam Ana Sanat Dalı, tuanamerveozturk@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2675-0032

** Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam Bölümü, aysegul.cetin@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8665-8038

Giriş

Doku farklı disiplinlerde kendi dinamikleri doğrultusunda tanımlamakta, Türk Dil Kurumu ise ikinci anlam olarak “bir bütünün yapısı ve özelliği” olarak açıklamaktadır (Doku, 2023). Sanatsal olarak doku görme ve dokunma duyularının karşılığıdır. Tural (2019)’a göre “estetik görüntü öğelerinden biri olan doku, (tekstür), nesne ve varlıkların dış yapı özellikleri ve bunların objektif etkileridir. Yaygın bir tanımlamayla bir yüzeyde dokunma duyusuna hitap eden nitelikler ya da yüzeylerin dokusal değerleri olarak da ifade edilir” (Tural, 2019:210). Doğada bulunan canlı ve cansız tüm nesnelerin karakteristik özelliğini taşıyan bir doku örüntüsü bulunmaktadır. Nesnenin iç ve dış yapısı hakkında bilgi sahibi olmamıza yarayan doku, doğal dokular ve yapay dokular olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Doğal dokular ise kendi içinde organik ve inorganik dokular olarak ikiye ayrılmaktadır.

Gerçek dokular olarak da isimlendirilen doğal dokular, her varlığın karakteristik dış özelliğini oluşturmaktadır ve çevremizde gördüğümüz her nesne benliğini belirten bir dokuya sahiptir. Organik ya da inorganik olsun o nesnenin belirtici özelliği, nesnenin tanımlanması veya ayırt edilebilmesi, kendiliğinden oluşan doğal dokusu ile olanak sağlamaktadır. Doğal dokuların organik oluşumlarının başında yaşamsal işlev gelmektedir. “O halde doku, aynı işleve bağlanan elamanların bir sistem içerecek şekilde, koloni veya paketlenme şeklinde örgütlenmesidir. Doku temelinde, özünde işlevin bir ifadenişidir. Doku, denetimin, korunmanın, hareketin görünüşüdür” (Ataley, 1994:195). Kaplumbağa, salyangoz ya da yengeç gibi canlılarda bulunan kabuk, doğrudan koruma işlevi ile ilgilidir. Bu kabuk, canlılarının yumuşak ve hassas vücutlarını dış etkilere karşı korumakta, aynı zamanda canlıların hareketlerine de yardımcı olmakta ve suda ya da karada yaşam koşullarına uyum sağlamalarını kolaylaştırmaktadır. Canlıların özelliklerine uygun olarak kabuk, farklı yapı ve kalınlıklarda olabilmektedir. Doğada bulunan inorganik dokular organik olmayan dokular olarak ifade edildiği gibi, atom ve moleküllerden meydana gelmiş oluşumlar olarak da tanımlanabilmektedir.

Doğada bulunan doğal veya sentetik malzemeler kullanılarak, insan emeği ile yapılan bütün nesnelere bir dokuya sahiptir ve bu üretimlerde görülen dokusal etkiler yapay doku olarak tanımlanabilmektedir. Malzemenin yapısal özelliklerinden kaynaklanan doku oluşumları, üretim sürecinde kendiliğinde ortaya çıkmakla birlikte tasarımcısının estetik kaygıları ile de oluşmaktadır. Tasarımcısının estetik ve işlevselliği birleştirdiği üretimlerde sonsuz yapay doku oluşumları görmek mümkündür, aynı zamanda yapay doku tasarlanan ürünün mukavemetini de etkilemektedir. Dokusal etkilerin estetik açıdan zenginleşmesi ile oluşan ve çeşitli disiplinlerde yaygın olarak kullanılan yapay dokular, tasarım, malzeme yapısı ve kullanım amacına bağlı olarak da değişebilmektedir.

Seramikte Doku

Ateşin keşfinden günümüze dek uzun bir geçmişi olan seramik; ihtiyaçtan ortaya çıkan, hayatı kolaylaştıracak kullanım nesnesi olmasının yanı sıra sanatsal bir ifade aracıdır. Seramik, insanoğlunun estetik ve güzellik kavramını kazanıp eleştirel bakış açısı geliştirmesi, bulunduğu dönem ve dönemin sahip olduğu akımlar, yapmış oldukları göçler, savaşlar vs. kısacası insana dair her şeyin yansıması olan sanatsal çalışmalar ile oluşmuş ve gelişmiştir. “Sanat, tarih öncesi dönemde insanın varlığıyla birlikte ortaya çıkmıştır. İlkel insan doğa karşısındaki güçsüzlüğünü, korkusunun ve bilgisizliğinin, onun büyüye ve bu çaba ile de sanata yönelmiş olduğunu

düşünebiliriz” (Şişman, 2011:33). Yapılan kazı çalışmalarından elde edilen ilk seramik eserlerin yüzeylerinde dokular olduğu görülmektedir ve bu durum seramik çamuruna şekil vermek için her hangi bir alete gerek duymadan sadece ellerini kullanan insanların parmak izleridir. Tamamen rastlantısallıkla ortaya çıkan dokular seramikler ile ilk bağın oluşmasını sağlamıştır.

“Bir sanat eserinde, tasarımda veya estetik bir düzenlemede, fikrin ifadesi için, çizgi, biçim, doku, renk, tekrar, ritim, çeşitlilik, denge, vurgu, gibi temel kurallar kullanılmaktadır. Bu kurallar sanat ve tasarım ürününe zenginlik, çeşitlilik yaratmanın yanında, tutarlılık da sağlar. Bu elemanları yönlendirmek tasarımın önemli bir parçasıdır” (Dee, 2001’den akt. Kın, 2007:7).

Tasarlama ve süsleme kaygısı güdülerek yapılan ilk seramiklerde ise dokunun bilinçli bir şekilde yapıldığı görülmektedir. İnsanın çevresini ve doğayı gözlemlemesi sonucunda oluşan güzellik kavramı ve beğeni ile ilk seramikler ortaya çıkmıştır. Ayaydın (2016)’ın ifade ettiği gibi;

“İnsanoğlunun kelime dağarcığı, kavram bilgisi, tanıdığı şekil ve biçimler ilk tanıştığı çevre ile bağlantılı olarak oluşmaya başlar. Bu oluşum sonucunda bireyin görsel kültürü şekillenmeye başlar. Bu görsel dünya ise ilham kaynağının temel alt yapısına zemin hazırlar. Yeteneği ile doğru orantılı olarak sanatçılar doğadan aldıkları bu ilhamı esere dönüştürürler” (Ayaydın, 2016:66).

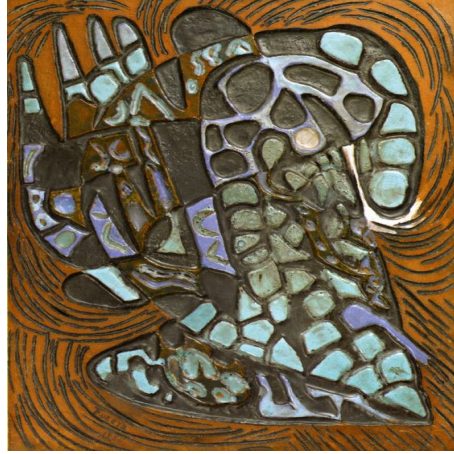
Doğada bulunan canlı veya cansız oluşumlar, yaşanan tarihi olaylar, duygular ve gözlemler gibi pek çok konu yapılan sanatsal çalışmalarda işlenmektedir. Eserlerde kullanılan teknikler ve uygulama yöntemleri sanat disiplinleri içerisinde çeşitlilik göstermektedir. Üç boyutlu seramik yüzeylerde kullanılan yöntemler ve malzemeler sınırsızdır ve sürekli bir gelişim göstermektedir. Doğadan esinlenilerek oluşturulacak her bir doku için yine doğada bulunan her şey yardımcı malzeme olarak kullanılabilir. Seramik sanatında kullanılan yöntemlerden dokunun oluşturulmasında yardımcı ve sık kullanılan tekniklerden bazıları kazıma (sgraffito) tekniği, oyma (carving) tekniği, delme (piercing) tekniği, ekleme yöntemi olmaktadır.

Görsel 1. Merve Demirdöven, Kazıma (sgraffito) Tekniği, 2020.

Sgraffito İtalyanca’da kazıma anlamına gelen graffiare kelimesinden türetilmiş, Orta Çağ’dan Rönesans’a ve günümüze kadar uzanan, çömlek, seramik, cam, duvar ve ahşap yüzeyler üzerine uygulanan süsleme tekniğidir. İlk olarak İtalya’da kullanılan bu teknik, daha sonra diğer Avrupa bölgelerinde popüler hale gelmiş ve günümüzde hala kullanılmaktadır. Sgraffito deri sertliğindeki

seramik bünyenin üzerine atılan astarın çeşitli şekillendirme aletleri (genellikle sivri uçlu) yardımı ile desenlerin oluşturulması amacıyla kazıma yapılması tekniğidir.

Görsel 2. Füreyâ Koral'a Ait Oyma Tekniği ile Yapılan Eser, t.y.

Seramik sanatında, çeşitli araçlar kullanılarak yüzeyde farklı yükseklikler yapma işlemine oyma (carving) tekniği denilmektedir. Seramik sanatçıları tarafında alçak, yüksek rölyef yapmak ya da kabartma desenler oluşturmak için kullanılmaktadır. Ayrıca, oyma tekniği, bir nesnenin veya heykelin yapısını detaylandırmak için de kullanılabilir. Oyma tekniği kullanılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsur, çamurun kalınlığının tasarıma uygun olması ve doğru oyma aletlerinin kullanılmasıdır.

Görsel 3. Jennifer McCurdy, Yaldızlı Kelebek Kap, 13x11x9 cm, t.y.

Seramik form üzerinde belirlenen yerlerin kesilmesi, çıkarılması veya delinmesi için kullanılan tekniğe delme (piercing) tekniği denilmektedir. Delme tekniği form yüzeyinde etkileyici ve ritmik bir iz bırakmasına karşın uygulaması zor ve çalışmanın hızlı deforme olması açısından riskli bir uygulamadır. Uygulama esnasında form üzerinde delme ya da çıkarma yapılacak kısımda tasarıma bağlı kalmak noktasında ana forma zarar vermemek için yavaş ve dikkatli bir çalışma gerektirmektedir. Çıkarılan her bir birim ana formun kırılma riskini artırmaktadır.

Görsel 4. Lorna Fraser, Nilüfer, t.y.

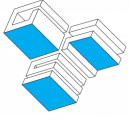
Ekleme yöntemi; rölyef karakterli doku oluşturulmasında kullanılan yöntemlerden birisidir. Yöntem uygulanırken öncelikle tasarım aşamasında belirlenen ana form oluşturulmakta, daha sonra ise eklemeler yapılmaktadır. Öncelikle ana form üzerine uygulanacak doku hazırlanmakta, balçık ve çeşitli şekillendirme aletlerinin yardımı ile formun üzerine uygulanmaktadır. Uygulama yapılırken eklemeye yapılacak çamur kırılabilir olabileceği ve kalınlık farkı oluşacağı için kurutma işlemi dikkatli bir şekilde yapılmalıdır.

Birçok disiplinde ve sanatın farklı dallarında kullanılan doku, seramik sanatında da yüzey görünüşünü ve yüzeyde oluşturulmak istenen görselliği, dokusal duyuyu etkilemektedir. Doku, ilk seramiklerin oluşturulmasından başlayıp gelişen seramik sanatı ve sanata bakış açısı ile şekillenip günümüze denk kullanılan önemli tasarım öğelerinden biri olmuştur.

Anne Goldman Seramiklerinde Doku

Anne Goldman 10 Temmuz 1935 yılında New York'ta doğmuştur (www.prabook.com, 2023). Seramik sanatıyla yirmi yılı aşkındır iç içe olan sanatçının çalışmaları; Amerika'da Asya'da ve Avrupa'da ki galerilerde, müzelerde, özel koleksiyonlarda sergilenmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nin Bahreyn konsolosluğunda, Tokyo'daki Sekitei Otel'i'nin süit odalarında, Laguna sahilindeki Hilton Otel'inde, Maui'deki Hyatt Otel'i'nin başkanlık süitinde, Napa'daki Robert Mondavi Şaraphanesi'nin özel tadım odasında, Van cleef ve Arpels'in New York'taki binasında ve Kaliforniya'daki bir kilisede eserlerine rastlamak mümkündür. Sanatçının seramik sanatına yönelmeden önceki mesleği klasik balerin dansçılığıdır. Evlenip Kaliforniya'ya taşındıktan sonra Kaliforniya üniversitesinde Antropoloji eğitimi almıştır (www.incollect.com/, 2023).

1970'li yıllarda seramikle tanışan Amerika'lı sanatçı, o yıllarda dokulu endüstriyel seramikler üzerine yoğunlaşmış, 1980'li yıllarda ise sanatsal yönünü kuvvetlendirmek amacıyla büyük boyutta seramik heykel çalışmalarına yönelmiştir. Seramik sanatçısı Anne Goldman, dokusal yüzeyleri kullanarak ürettiği eserlerde biçimden çok oluşturduğu dokulara odaklanmıştır. Kariyerine endüstriyel seramikler üretmeyle başlayan Goldman, süreç boyunca daha çok sanat yönü güçlü eserler tasarlamaya başlamıştır. Ancak üretilen endüstriyel seramiklerden sanat seramiklerine geçiş

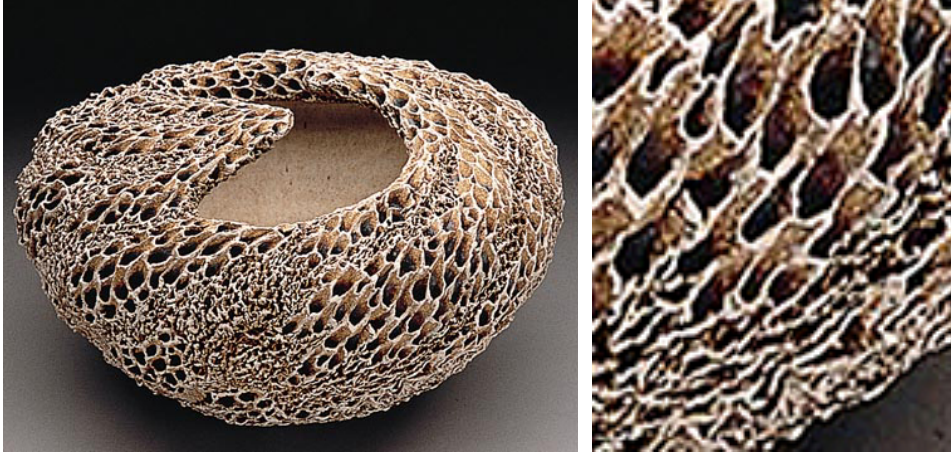
yaptığında bile, seramiğe olan yaklaşımını değiştirmemiş ve rölyef karakterli dokusal yüzeylere ağırlık vermiştir (Oransoy, 2006:98).

Uzun yıllardır seramikle uğraşan sanatçısı Anne Goldman; çömlekçi çarkında oluşturduğu seramik formlarında doğadan aldığı ilham ile rölyef karakterli dokular yaratmaktadır. Seramik formların üzerine doğadan esinlenerek taklit yolu ile aktardığı dokuları; delme, kazıma, oyma ve ekleme gibi teknikler kullanarak gerçekleştirmektedir. Yarattığı her doku, doğadan bir görseli ifade etmekte ve çalışmalarının çıkış kaynağı olan inorganik oluşumların hikâyelerini çalışmaları ile birlikte sunmaktadır. Goldman'ın dokulu seramikleri sanki dokular doğrudan doğadan alınmış ve formlara yerleştirilmiş gibi bir gerçekçilik duygusu uyandırmaktadır. Detaylara gösterdiği özen, doğal ilhamı kullanması, uyguladığı sırlar ile benzersiz görseller oluşturmakta ve çarpıcı, dikkat çekici bir çalışma ile sonuçlandırılmaktadır. Her eseri bir hikâye anlatmakta ve doğal dünyanın özünü yansıtabilmektedir.

Seramik sanatçısı Anne Goldman, çalışmalarında kullandığı rölyef karakterli dokuların kaynağının doğa olduğunu ve doğaya duyduğu saygı ve sevgiyi "Doğa çok mükemmel. Her şey orada; oluşumlar, mağaralar, taşlar. Bu dünyanın güzelliğine olan sevgimi ve saygımı ifade etmeye çalışıyorum. Kil benim dilim" ifadesi ile dile getirmektedir (Anne Goldman Ceramic Arts, 2023).

Eserlerinde porselen ve stoneware kil kullanan Anne Goldman insan eli değmeden rüzgârın ya da akarsuların aşındırması ile oluşan kanyonları ve doğanın kendi kendine oluşturduğu yapıları kullanmıştır. Bu doğal oluşumların kendinde bıraktığı duygu eserlerinin ana konusunu oluşturmuş ve çalışmalarında ilham kaynağı olmuştur. Doğada karşılaştığı kahverengi ve tonları, bej, siyah, gri ve toprak tonları renk paletinde yer alan renklerdir ve eserlerinin neredeyse tamamında sır ve astarı birlikte kullandığı görülmektedir.

Sanatçının eserlerinin yaratım süreci yedi aşamadan oluşmaktadır. Anna Goldman yapacağı eserin birinci adım olan şekillendirme aşaması tornada gerçekleşmekte ve sanatçı Anna Goldman yapacağı eserin boyutuna ve tasarımına göre hazırladığı çamuru tornada şekillendirmektedir. İkinci adımda, eklemeler yapmak için ana formu kalınlaştırmaktadır. Üçüncü adımda ise çeşitli modelaj kalemleri ve aletler ile formun yüzeyinde doku çalışmalarını yapmaktadır. Bu aşamada tasarımına uygun olarak astar ya da farklı killer ile renklendirme yapmaktadır. Hassas dokular kullanan sanatçının dördüncü adımı olan kurutma işlemi birkaç hafta sürebilen bir zaman ağırlığında gerçekleştirilmektedir. Beşinci adım ise bisküvi pişirimidir ve üç güne yakın sürebilmektedir. Altıncı adımda bisküvi pişirimi sonrasında dokuların daha çok ön plana çıkması ve anlatımın güçlendirilmesi için sır uygulaması yapılmaktadır. Son adımda ise renklerin redüksiyon ortamda ortaya çıkarılması yani sırlı pişirim uygulaması yapılır. Sırlı pişirim dört gün sürmektedir. Birinci gün fırının ısıtılması, ikinci gün fırının istenilen ısıya çıkartılması ve son iki günde fırın soğuması için geçen süredir (The Creation Process, 2023).

Görsel 5. Anne Goldman, Tide Poll, 40x25cm, t.y.

Goldman'ın "Tide Poll" (Medcezir) adını verdiği 40 cm yüksekliğinde 25 cm çapındaki eseri tornada şekillendirilmiş dairesel bir formdur. Üzerine oyma tekniği ile uygulanmak istenen dokunun işlenebilmesi için, ekleme yöntemi kullanarak formun et kalınlığı arttırmış, oyma tekniği ile uygulanacak doku tasarımının forma zarar vermesini önlemiş ve oyulacak olan bölgenin derinliğini arttırabilmiştir. Anne Goldman bu eseri için; "kıyıdaki dalgaların girdap hareketi, oyulmuş ve yontulmuş kayalar, gelgitlerin sürekli ritmi" ifadesini kullanmıştır. (Tide Poll, 2023).

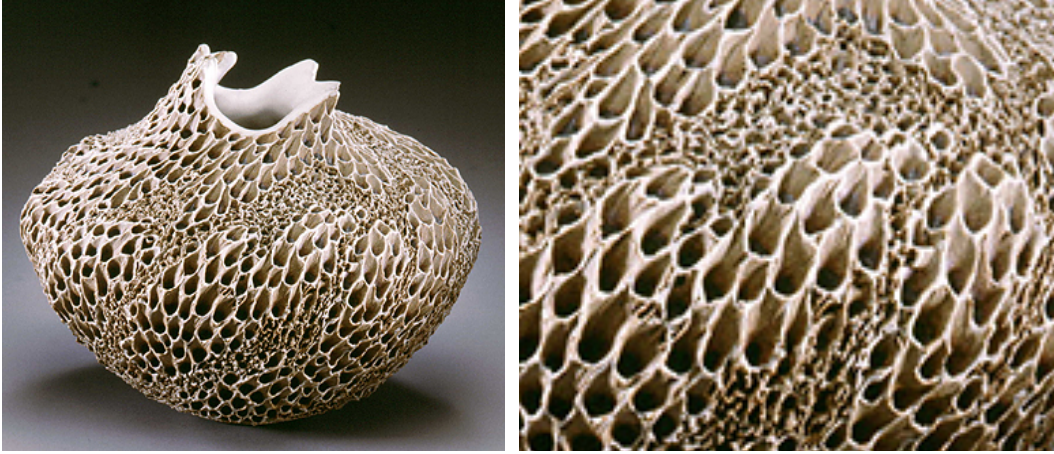

Görsel 6. Anne Goldman, Wind Drift Vase, 20x40cm, t.y.

Sanatçının bir diğer eseri olan "Wind Drift Vase" (Rüzgâr Birikimi) Utah çöllerinden ilham alınarak yapılmış, tornada şekillendirilmiş, form üzerine, oyma ve ekleme yöntemi kullanılarak rölyef karakterli dokular gerçekleştirilmiştir. Sanatçının eserlerinin yaratım sürecinde kaynağı doğa olmuştur. Rüzgar ve yağmur aşındırmaları sonucunda oluşan dokular, kayaların üzerinde yer alan çizgisel şekiller eserlerinde görülmektedir.

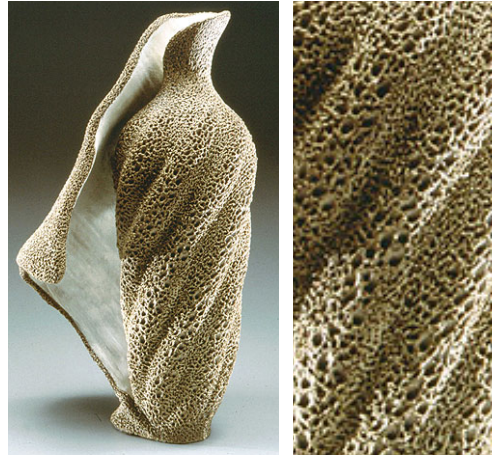
Gözlem yeteneği oldukça yüksek olan sanatçının doğaya olan bağlılığı yeteneğine eşlik etmiş ve kendine özgü, doğa esintili eşsiz seramik eserler ortaya çıkmıştır. Çetinkaya (2018) bu durumu şu ifadeler ile aktarmıştır; "doğadaki inorganik yapılar Goldman'ın seramiklerinde yeni bir dil kazanmakta, belirli yöntem ve tekniklerle tornada şekil verdiği formlarını seramiğin en önemli

malzemesi sır ile birleştirerek biçimin dışında renklerle de dokularını zenginleştirmektedir” (Çetinkaya, 2018:39).

Görsel 7. Anne Goldman, Coastal Rock Vase, 20x40 cm, t.y.

Goldman Mendocino'nun hemen güneyindeki Salt Point yakınında, Kaliforniya kıyısı boyunca uzanan kaya oluşumlarından esinlenerek gerçekleştirdiği Coastal Rock Vase (Kıyı Kayası) isimli eseri için; “bu manzara sonsuz ilham veriyor” ifadelerini kullanmıştır (Coastal Rock Vase, 2023). Sanatçının eserinde büyük bir titizlikle yaptığı dokular dikkat çekmektedir. 20 cm genişliğinde gerçekleştirdiği eserin ilham kaynağı kaya oluşumlarıdır ve ilham aldığı dokuları kendi çalışma tarzı olan ekleme ve oyma yöntemleri ile gerçekleştirmiş, vazo şeklindeki çalışmasının ağız kısmında da dalga benzeri bir hareketlilik tasarlamıştır. Eserin sadece iç kısmında beyaz sır kullanılmış, dokularda ise kilin kendi renginin yanı sıra toprak renklerinde astar uygulanmıştır.

Görsel 8. Anne Goldman, Seashell, h:76 cm, t.y.

Anne Goldman, doğada bulunan ve yüzey dokuları dikkat çeken doğal oluşumları yaptığı çalışmalarına yansıtarak doğaya olan saygısını ve hayranlığını açıkça belli eden bir sanatçıdır. Seramik sanatçısı Anne Goldman, gezgin ruhu sayesinde birçok yere seyahat etmiş, gittiği yerlerde gördüklerini kendisine ilham kaynağı olarak seçmiş, eserlerinde ise bu izlenimlerini kendi tarzına göre yorumlamıştır. Sanatçının “Seashell” (deniz kabuğu) isimli eseri 76 cm yüksekliğe

sahiptir ve tornada şekillendirilmiştir. Karayip Adası'na yapmış olduğu bir gezi sırasında bulduğu deniz kabuğu formundan ve üzerinde bulunan kabartmalı yüzeyinden etkilenmesi sonucunda oluşmuştur. Pelerin gibi açılan parça ana forma sonradan eklenmiş ve deniz kabuğu dokuları yapılmıştır. Formun iç kısmında beyaz sır, dış yüzeyinde çamurun kendi rengi ve astar kullanılmıştır. Sanatçının kendi yorumlaması ile oluşturulmuş dış yüzey dokularında deniz kabuğu görünümüne sahip kabartmaların yanı sıra delme işlemi kullanarak gözenekliymiş izlemi veren bir doku örüntüsü oluşmuştur.

Görsel 9. Anne Goldman, Volcano, 38x25 cm, t.y.

Anne Goldman 38 cm genişliğinde 25 cm yüksekliğindeki "Volcano" (Volkan) çalışmasının ilham kaynağı yanardağ oluşumlarıdır. Yüksek basınç ve yüksek sıcaklığın etkisiyle yeryüzüne çıkan magmanın dağın tepesinden aşağıya doğru akışı ve oluşan çizgisel hareket sanatçının eserinde kendi tarzında yorumladığı dokuya dönüşmüştür. Anne Goldman eseri hakkında "Bali adasındaki Batur yanardağının güçlü itiş ve güzelliği ile içindeki gizli krater beni bu parçayı yaratmaya yöneltti" ifadesini kullanmıştır (Volcano, 2023). Eserde formun iç kısmında aynen dış yüzeyde olduğu gibi çamurun kendi rengi kullanılmış, dokuyu ön plana çıkartmak içinde alçak yerlerde astar ile koyuluklar yapılmıştır.

Görsel 10. Anne Goldman, Canyon Arch, t.y.

Sanatçının Utah Çölü çevresini gözlemleyerek gerçekleştirdiği bir diğer çalışması olan “Canyon Arch” (Kanyon Kemer) isimli eser; sanatçının gözlemlerine kattığı hayal gücü ile tasarlanmıştır. Kanyonların yüzey oluşumlarının işlendiği esere, yarılmış, birbirinden ayrılmış kanyonların oluşturduğu boşluğa, eserin üst bölgesine yakın alanda oluşturduğu benzer bir boşluk ile gönderme yaptığı görülmektedir. Oyma veya kabartma yöntemleri kullanılarak oluşturulan yüzeydeki dokularda koyu alanlar ile derinlik yaratılmış ve hareket vurgulanmıştır.

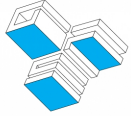
Görsel 11. Anne Goldman, River Fall, 40x25 cm, t.y.

Sanatçı Anne Goldman'ın “River Fall” (Nehir Düşüşü) isimli eseri 40 cm yüksekliğinde, 25 cm genişliğindedir ve doku etkisi yoğun bir şekilde kullanılmamakla birlikte hareketin sık ve etkili kullanıldığı görülmektedir. Suyun akışının oluşturduğu çizgisel dokudan esinlenerek gerçekleştirdiği çalışmasına ekleme yöntemi yaptığı, form üzerinde ise oyma tekniği ile ritmik bir hareketlilik kazandırdığı görülmektedir. Eser hakkında görüşlerini Baskın Kapkın (2014) “doğanın hareketinden, oluşumundan, ritminden etkilenen sanatçı eserlerinde de bu etkiyi net bir biçimde göstermektedir. Formlarda sadelikten yana olan Goldman, formların yüzeylerinde oldukça hareketli dokusal ritimler sergilemiştir” cümleleri ile ifade etmektedir. (Baskın Kapkın, 2014).

Sonuç

Üretilen her sanat eserinin ya da endüstriyel ürünün kendine ait bir dokusu bulunmaktadır. Doku nesnelerin üzerindeki kusurları kapatmanın yanı sıra estetik bir zenginlikte sunmaktadır. Doğada bulunan canlı ya da cansız bütün oluşumların bir dokusunun olması, dokunun farklı disiplinlerde çeşitli anlamlar bulmasına yol açmış ve tasarımda önemli bir esin kaynağı olmuştur. Ocvirk, vd., (2013)'nin yaptıkları çalışmada belirttikleri gibi “dikkatli gözlem ve beceri, (kompozisyon bütünlüğü için) örüntüyü kontrol ederek gerçekçi bir doku yakalamak için kesinlikle gereklidir” (Ocvirk, vd., 2013).

İyi bir gözlemci olan seramik sanatçısı Anne Goldman doğadaki gözlemlerini duyguları ile birleştirerek üç boyutlu seramik yüzeylerde doku çalışmaları gerçekleştirmiş ve bunu bir ifade dili olarak seçmiştir. Porselen ve stoneware kil kullanan sanatçı tornada şekillendirdiği eserlerini ekleme, oyma, delme ve kabartma gibi yöntemler kullanarak üretmiştir. Anne Goldman eserlerinde yine doğada olan renklerden yararlanarak kendi paletini oluşturmuştur. Her bir

eserinin bir hikayesi olan, izleyicide bir duygu uyandırmayı hedefleyen sanatçı doğanın bütün ihtişamını doku aracılığı ile çalışmalarına aktarmıştır.

Soyut ve işlevsel formları çalışmalarında kullanan sanatçı Anne Goldman doğadan esinlenerek oluşturduğu dokuları kendi üslubuna uygun bir şekilde yorumlamaktadır. Sanatçının eserlerinde günlük hayatın içinden izlere rastlanmaktadır. İnsanların günlük hayatta doğada karşılaştığı birçok şey eserlerinin konusu olmaktadır ve eserlerine verdiği isimler ise bunun en net göstergesidir.

Kaynakça

Ayaydın, A. (2016). *Sanatın Doğası, Doğanın Sanatı ve Günümüz Sanat Eğitiminde Doğanın Yeri*. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 5(14), 65-74,

Baskın Kapkın, Z. (2014). *Çağdaş Seramik Sanatında Ritim*. (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi),

Çetinkaya, S. (2018). *Doğadaki Jeolojik Oluşumların Dokusal Özelliklerinin Seramik Form ve Yüzeylerde Yorumu*. (Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu, Hacettepe Üniversitesi),

Kın, R. E. (2007). *Tasarım Doku Kavramı ve İşlevselliği*. (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi)

Ocvirk, O. G., Stinson, R. E., Wigg, P. R., Bone, R. O., Cayton, D. L. (2013). *Sanatın Temelleri Teori ve Uygulama*. (N. Balkır Kuru, A. Kuru, Çev.). İzmir: Karakelem Yayınevi,

Oransoy, L. (2006). *Doku Strüktür ve Tekrar İlkelerinin Seramik Alanında Kullanım Olanakları*. (Sanatta Yeterlilik Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi),

Şişman, A. (2011). *Sanata ve Sanat Kavramlarına Giriş*. İstanbul: Literatür Yayıncılık,

Tutal, O. (2019). Anadolu Üniversitesi, Açık öğretim Yayınları. (s. 189-218). Eskişehir.

İnternet Kaynakları

Doku. (t.y.). <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 23.03.2023),

prabook.com. (t.y.). https://prabook.com/web/anne_l.goldman/769906, (Erişim Tarihi: 05.03.2023),

www.incollect.com/. (t.y.). <https://www.incollect.com/listings/decorative-arts/objects/anne-goldman-anne-goldman-stoneware-vase-568879>, (Erişim Tarihi: 05.05.2023),

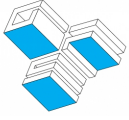
Anne Goldman Ceramic Arts. (t.y.). <http://032375d.netsolhost.com/homepage.html>, (Erişim Tarihi: 05.05.2023),

The Creation Process. (t.y.). <http://annegoldmanceramics.com/thecreation.html>, (Erişim Tarihi: 08.05.2023),

Tide Poll. (t.y.). <http://032375d.netsolhost.com/tidepoolalt.html>, (Erişim Tarihi: 08.05.2023),

Coastal Rock Vase. (t.y.). <http://032375d.netsolhost.com/coastalrockvase.html>, (Erişim Tarihi: 09.05.2023),

Volcano. (t.y.). <http://032375d.netsolhost.com/volcano.html>, (Erişim Tarihi: 10.05.2023),

Görsel Kaynaklar

Görsel 1. Merve Demirdöven, Kazıma (sgraffito) Tekniği, Kişisel Arşiv, 2020

Görsel 2. Füreyâ Koral'a Ait Oyma Tekniği İle Yapılan Eser, t.y.,

<https://i.pinimg.com/originals/0c/26/c3/0c26c3efe20419eab2dbbe16d6f5c37d.jpg>,

Erişim tarihi: 08.02.2023

Görsel 3. Jennifer McCurdy, Yıldızlı Kelebek Kap, 13x11x9 cm, t.y.

<http://www.jennifermccurdy.com/currentwork.shtml>, Erişim tarihi: 08.02.2023

Görsel 4. Lorna Fraser, Nilüfer, t.y. <https://lornafraser.co.uk/project/hybrids/>,

Erişim tarihi: 12.02.2023

Görsel 5. Anne Goldman, Tide Poll, 40x25cm, t.y.

<https://032375d.netsolhost.com/tidepoolalt.html>, Erişim tarihi: 15.02.2023

Görsel 6. Anne Goldman, Wind Drift Vase, 20x40cm, t.y. <https://www.artnet.com/artists/anne-goldman/wind-drift-U7JSP5HwCOSKzYHgFoAGJA2>, Erişim tarihi: 09.04.2023

Görsel 7. Anne Goldman, Coastal Rock Vase, 20x40 cm, t.y.

<https://032375d.netsolhost.com/coastalrockvase.html>, Erişim tarihi: 09.04.2023

Görsel 8. Anne Goldman, Seashell, h:76 cm, t.y.

<https://032375d.netsolhost.com/specialeashblk.html>, Erişim tarihi: 09.04.2023

Görsel 9. Anne Goldman, Volcano, 38x25 cm, t.y. <https://032375d.netsolhost.com/volcano.html>, Erişim tarihi: 09.04.2023

Görsel 10. Anne Goldman, Canyon Arch, t.y. <https://032375d.netsolhost.com/specialarch.html>, Erişim tarihi: 09.04.2023

Görsel 11. Anne Goldman, Rivel Fall, 40x25 cm, t.y.

<https://032375d.netsolhost.com/riverfall.html>, Erişim tarihi: 09.04.2023